

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **R. U.**, zast. Mgr. Michalem Vogelem, advokátem se sídlem nám. Sokolovské 312/1, Liberec, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 2. 2026, č. j. 16 Ad 27/2024-54,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í :

1. Vymezení věci

[1] Kasační stížností žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojil proti v záhlaví uvedenému rozsudku, kterým Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) zamítl jeho žaloby proti rozhodnutím žalované ze dne 2. 7. 2024, č. j. XA (týkající se invalidního důchodu), a č. j. XB (starobní důchod).

[2] Stěžovatel dvěma podáními ze dne 5. 8. 2021 požádal o vyplacení invalidního důchodu od 20. 6. 1989 a o započtení plné invalidity k datu nástupu do starobního důchodu. Žalovaná následně vyhotovila stejnopis rozhodnutí Úřadu důchodového zabezpečení v Praze ze dne 25. 4. 1989, č. j. XC, kterým (dnes již neexistující) prvostupňový orgán zastavil výplatu původně přiznaného invalidního důchodu stěžovateli od 20. 6. 1989 z důvodu odnětí invalidity. Stejnopis rozhodnutí byl stěžovateli doručen dne 4. 11. 2021. Proti tomuto stejnopisu podal stěžovatel námitky ze dne 29. 11. 2021, které žalovaná rozhodnutím ze dne 21. 2. 2022 zamítla jako nepřipustné, jelikož podle ní směřovaly vůči opisu (podle označení žalované) rozhodnutí, a nikoliv rozhodnutí samotnému. Uvedené

rozhodnutí městský soud rozsudkem ze dne 4. 4. 2024, č. j. 16 Ad 2/2022-43, ve znění opravného usnesení ze dne 19. 4. 2024, č. j. 16 Ad 2/2022-50 (týkalo se písařské chyby v datu rozhodnutí žalované), zrušil s tím, že se jednalo o stejnopis původního rozhodnutí o zastavení výplaty invalidního důchodu, a námitky tak obsahově směřovaly vůči němu, nikoliv proti vyhotovení z roku 2021. S ohledem na zrušující rozsudek městského soudu vydala žalovaná první z uvedených rozhodnutí v této věci, kterým námitky stěžovatele ze dne 29. 11. 2021 pro opožděnost zamítla; podle žalované byly námitky opožděné o cca 32 let.

[3] Druhým z rozhodnutí zamítla žalovaná námitky proti svému rozhodnutí ze dne 14. 9. 2023, č. j. XD, kterým od 3. 5. 2023 přiznala stěžovateli starobní důchod ve výši 17 000 Kč měsíčně (po valorizaci z června 2023 ve výši 17 699 Kč). Stěžovatel měl za to, že při výpočtu jeho důchodu měla žalovaná zohlednit jeho invalidní důchod po 20. 6. 1989, s čímž žalovaná nesouhlasila, jelikož stěžovateli byla výplata invalidního důchodu zastavena a zároveň mu za jím namítané období byla započítávána standardní doba pojištění. Nelze proto duplicitně zohledňovat jím tvrzenou náhradní dobu pojištění.

2. Rozhodnutí městského soudu

[4] Stěžovatel napadl obě rozhodnutí žalované samostatnými žalobami; řízení o nich městský soud nejprve usnesením ze dne 4. 8. 2025, č. j. 16 Ad 27/2024-48, spojil ke společnému projednání. Následně je městský soud v souladu s § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), jako nedůvodné zamítl.

[5] Městský soud se zabýval zejména otázkou včasnosti námitek stěžovatele směřujících proti rozhodnutí, jímž došlo k zastavení vyplácení jeho invalidního důchodu. Stěžovatel totiž tvrdil, že mu toto rozhodnutí nebylo nikdy doručeno. V okamžiku, kdy zjistil, že mu při vyměření starobního důchodu nebyl zohledněn jeho důchod invalidní, obrátil se na žalovanou, jež v reakci na to vydala nové rozhodnutí, které bylo stěžovateli doručeno 4. 11. 2021. Teprve tehdy začala běžet lhůta pro podání námitek. Podle městského soudu se o nové rozhodnutí nejednalo, přičemž stěžovatele odkázal na svůj předchozí rozsudek č. j. 16 Ad 2/2022-43, ve kterém se touto žalobní námitkou stěžovatele podrobně zabýval a dospěl k závěru, že se jednalo o stejnopis rozhodnutí o zastavení výplaty invalidního důchodu, a námitky stěžovatele tak ve skutečnosti směřovaly vůči rozhodnutí z roku 1989.

[6] Městský soud připustil, že se ve správním spisu nenachází originál rozhodnutí o odnětí invalidního důchodu, ani jeho doručka stěžovateli. Je v něm založen pouze „koncept“ tohoto rozhodnutí obsahující hlavičku, výrok, poučení a rukou psaný odkaz na formulářové odůvodnění (číselník 81), které bylo vyhotovováno na psacím stroji a odesílané účastníkům řízení. Takový postup odpovídal tehdejší praxi, kdy originály rozhodnutí nebyly do správních spisů zakládány. To zároveň koresponduje i s předcházejícím rozhodnutím o zastavení výplaty invalidního důchodu od 19. 10. 1988 z důvodu výkonu trestu stěžovatele, které mu doručeno bylo (o čemž není sporu a správní spis doručku tohoto rozhodnutí obsahuje) a i v tomto případě je ve správním spise založen pouze tento „koncept“ rozhodnutí. Městský soud se proto zabýval otázkou, zda bylo rozhodnutí z roku 1989 stěžovateli doručeno a dospěl k závěru, že ano. Poukázal na to, že je mezi stranami nesporné, že invalidní důchod přestal být stěžovateli poukazován před více než 30 lety.

pokračování

Stěžovatel však neučinil žádné úkony, kterými by se snažil domoci obnovení jeho výplaty ani neuvedl žádnou objektivní překážku, která by mu v tom bránila. Jím tvrzený protiprávní stav tak svou pasivitou akceptoval. Městský soud uvedl, že s ohledem na plynutí času lze jisté deficity spisového materiálu očekávat. Z okolností věci je však zřejmé, že stěžovatel s obsahem rozhodnutí obeznámen byl, a tyto deficity tudíž na výsledku nemohou nic změnit.

[7] Závěrem městský soud uvedl, že námitky stěžovatele by byly opožděné i v případě, že by uvedená konstrukce o doručení, resp. seznámení se stěžovatele s rozhodnutím neplatila. K podáním ze dne 5. 8. 2021 totiž stěžovatel přiložil kopii rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu ze dne 8. 12. 1986. Toto rozhodnutí je součástí pouze správního spisu, který rovněž obsahuje i koncept formulářového rozhodnutí o zastavení výplaty invalidního důchodu ode dne 20. 6. 1989. Nejpozději dne 5. 8. 2021 se tedy stěžovatel měl možnost s tímto rozhodnutím seznámit; i za této situace by jeho námitky ze dne 29. 11. 2021 byly opožděné.

[8] S ohledem na opožděnost námitek městský soud neshledal důvodnou ani žalobu proti rozhodnutí o přiznání starobního důchodu, jelikož se při jeho výpočtu vychází pouze z plnění, které žadatel (stěžovatel) skutečně přijal, a nikoliv z těch, které měl přijmout a dosud se tak nestalo. Jelikož není sporu o tom, že stěžovateli jím požadovaný invalidní důchod vyplacen nebyl, nemohl městský soud z povahy věci přezkoumávat výši přiznaného starobního důchodu.

3. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[9] Stěžovatel proti rozsudku městského soudu podal kasační stížnost, v níž namítal vadu nepřezkoumatelnosti, kterou spatřoval v tom, že se městský soud nedostatečně zabýval samotnou existencí rozhodnutí o zastavení výplaty důchodu, přičemž se nevypořádal s jeho žalobními námitkami a namísto toho vytvořil vlastní spekulativní konstrukci. Žalovaná (resp. její právní předchůdce) nadto dle stěžovatele svým jednáním sama prokázala, že zmiňované rozhodnutí nebylo vydáno, když správní spis obsahuje řečený „koncept“ rozhodnutí i ze září 1989. Pokud by došlo k zastavení výplaty jeho invalidního důchodu na základě rozhodnutí ze dne 25. 4. 1989, nebyl by důvod vydávat v září téhož roku rozhodnutí další. V této části kasační stížnosti stěžovatel rozporoval i to, že uvedený koncept místo odůvodnění obsahoval jen číslo 81, z čehož lze dovodit, že mělo jít o naplnění důvodů dle § 81 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení (dále jen „zákon o sociálním zabezpečení“). Toto ustanovení však se zastavením výplaty invalidního důchodu nesouvisí, a proto koncept rozhodnutí nelze považovat za důkaz jeho existence.

[10] Dále stěžovatel argumentoval, že i pokud by připustil existenci tohoto rozhodnutí, nikdy mu nebylo doručeno. Správní spis doručenkou rozhodnutí neobsahuje (na rozdíl od celé řady dokumentů, kterými se tehdejší totalitní zřízení pokoušelo vytvořit zdání legality postupu, kterým stěžovatele poškozovalo – např. dokumenty související se snahou SNB o přezkoumání jeho zdravotního stavu). Absence doručanky nemůže být nahrazena domněnkou o doručení na základě toho, že stěžovateli nebyl invalidní důchod vyplácen. Bez řádného doručení rozhodnutí nenabylo právní moci, a tedy nemohlo vyvolat zamyšlené účinky.

[11] Stěžovatel rovněž zopakoval, že listina, která mu byla doručena dne 4. 11. 2021, není opisem původního rozhodnutí, ale jedná se o nový správní akt. Jeho argumentaci městský soud zcela pominul s tím, že odkázal na svůj předchozí rozsudek č. j. 16 Ad 2/2022-43, aniž by se touto žalobní námitkou individuálně zabýval. Novost rozhodnutí dovozoval stěžovatel mj. z toho, že obsahuje razítko žalované, která v roce 1989 ještě neexistovala, podpisy osob, které na úřadu v témže roce nepůsobily, a má zcela odlišnou grafickou a formální úpravu, než údajné rozhodnutí ze dne 25. 4. 1989. I z toho důvodu tak měl rozsudek městského soudu za nepřezkoumatelný.

[12] Stěžovatel rovněž uvedl, že byl v rozhodném období perzekuován státními orgány, k čemuž poukázal na řadu dokladů a zápisů ve spise. Nejvyšší správní soud tuto část kasační stížnosti blíže nerekapituloval, jelikož nijak nesouvisí s rozhodujícími důvody přezkoumávaného rozsudku.

[13] Závěrem stěžovatel shrnul svou argumentaci, přičemž zdůraznil, že s ohledem na změnu režimu se o sebe dokázal (za cenu vysoké náročnosti svého podnikání) sám postarat, a proto nežádal o výplatu invalidního důchodu. Stejně tak nebylo možné nahradit účinky vadného doručení nahlédnutím do spisu. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil.

[14] Žalovaná se ve vyjádření ke kasační stížnosti pouze ve stručnosti ztotožnila s odůvodněním městského soudu a odkázala na svá vyjádření k žalobě v této věci i ve věci sp. zn. 16 Ad 2/2022. Navrhla proto zamítnutí kasační stížnosti.

4. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[15] Nejvyšší správní soud (NSS) nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatel je řádně zastoupen. S ohledem na skutečnost, že se jedná o věc, kterou před městským soudem rozhodoval samosoudce, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[16] Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud odůvodnění v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. Podle tohoto usnesení je kasační stížnost přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[17] V nyní souzené věci Nejvyšší správní soud shledal, že nelze *prima facie* vyloučit zásadní pochybení městského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele zejména s ohledem na dané skutkové okolnosti a s nimi související excesivní dobu, o níž měly být námitky stěžovatele opožděné, a kasační stížnost je tedy přijatelná. NSS proto přistoupil k jejímu meritornímu posouzení a dospěl k následujícímu závěru.

pokračování

[18] Kasační stížnost není důvodná.

[19] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval namítanou nepřezkoumatelností napadeného rozsudku městského soudu. Valná část této námítky směřuje k posouzení samotné existence rozhodnutí o zastavení výplaty invalidního důchodu ze dne 25. 4. 1989, respektive k tomu, že listina doručená stěžovateli dne 4. 11. 2021 není opisem původního rozhodnutí, ale samostatným správním aktem, s čímž se měl městský soud nedostatečně vypořádat. Oběma těmito otázkami se městský soud zabýval již v rozsudku č. j. 16 Ad 2/2022-43, jímž zrušil předcházející rozhodnutí žalované v téže věci. Dospěl k závěru, že rozhodnutí v roce 1989 vydáno bylo, byť ve spise nebyl (a stále není) založen jeho originál, ale pouze formulářový „koncept“, na jehož základě bylo rozhodnutí vyhotoveno na psacím stroji a odesláno stěžovateli. Z tohoto konceptu vyplývá, že byla „zastavena výplata invalidního důchodu od 20. 6. 1989 pro nesplnění podmínek § 29 a 37 zákona č. 100/1988 Sb. V části odůvodnění je uvedeno: „81,70 (ONV v Praze 7 ze dne)“. Listina obsahuje podpis úředníka za oddělení 110, podpis pracovnice za správnost vyhotovení a razítko UDŽu, datum.“ Správní spis přitom obsahuje listiny, jež odpovídají smyslu uvedeného konceptu rozhodnutí a městský soud tak přijal vysvětlení žalované o tehdejší praxi ohledně zakládání originálů rozhodnutí. Stejně tak se městský soud v uvedeném rozsudku zabýval i povahou listiny doručené stěžovateli dne 4. 11. 2021. Dospěl k závěru, že se jedná o strojově vyhotovený stejnopis (nikoliv opis) formulářového rozhodnutí ze dne 25. 4. 1989 a nejedná se o samostatný správní akt.

[20] Z narativní části odůvodnění (viz zejm. bod [4]) odkazovaného rozsudku městského soudu je zřejmé, že stěžovatel v tamním řízení uplatňoval obsahově totožné námítky, jako v řízení současném. Městský soud se s nimi vypořádal již v rozsudku č. j. 16 Ad 2/2022-43, přičemž stěžovatel v nyní projednávané věci nepřináší nic nového. Odůvodnění odkazem na předcházející rozsudek městského soudu v téže věci podle Nejvyššího správního soudu plně postačí a nelze jej považovat za nepřezkoumatelné. Městský soud rovněž stěžovateli zodpověděl i námitku týkající se duplicity rozhodnutí Úřadu důchodového zabezpečení, respektive jeho konceptu (podle stěžovatele) ze září 1989. Ve skutečnosti se jedná právě o koncept nyní řešeného prvostupňového rozhodnutí, nicméně s ohledem na plynutí času a kvalitu materiálu se v jednom případě označení měsíce „IV.“ (tedy duben) může jevit jako „IX.“ (září). V měsíci září tak žádné rozhodnutí vydáváno nebylo.

[21] Ohledně odkazu stěžovatele na údajné použití § 81 (již zrušeného) zákona o sociálním zabezpečení lze pouze poznamenat, že i touto námitkou se městský soud zabýval (bod 22. přezkoumávaného rozsudku). Stěžovateli vysvětlil, že se jednalo o odkaz na číselník typizovaného odůvodnění – následně v originále vyhotovováno tzv. písárnou a zasíláno stěžovateli (podrobněji viz rozsudek městského soudu). S tím Nejvyšší správní soud souhlasí. Interpretace stěžovatele, že se jednalo o odkaz na § 81 zákona o sociálním zabezpečení, je ryzí spekulací; tento závěr z ničeho nevyplývá, naopak v případě, že formulářový koncept rozhodnutí pracoval s ustanoveními zákona, v rámci tiskopisu bylo předtištěno „ustanovení §:“, za což byla rukou dopsána čísla příslušných ustanovení i zákona. Úvaha stěžovatele, že koncept rozhodnutí nemůže prokázat jeho existenci, protože neobsahuje odůvodnění, je tak mylná.

[22] Z ustálené judikatury dále plyne, že krajský soud nemusí reagovat na každou dílčí námitku či tvrzení, postaví-li vedle těchto námitek vlastní ucelenou argumentaci, kterou

logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná (nález Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08). Tento postup je vhodný zejména v situaci, kdy jsou žalobní námitky značně obsáhlé a detailní, a vypořádání každé z nich by bylo na překážku srozumitelnosti rozhodnutí (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 6. 2018, č. j. 1 Afs 31/2018-26). Povinnost řádně zdůvodnit rozhodnutí totiž nemůže být chápána tak, že vyžaduje podrobnou odpověď na každý argument (nález Ústavního soudu ze dne 22. 9. 2009, sp. zn. III. ÚS 961/09, nebo ze dne 5. 1. 2005, sp. zn. IV. ÚS 201/04). Úkolem soudu je vypořádat se s obsahem a smyslem žalobní argumentace (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2014, č. j. 7 As 126/2013-19), přičemž vypořádání stěžejních námitek může konzumovat vypořádání některých dílčích a souvisejících námitek (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2014, č. j. 7 Afs 85/2013-33). To městský soud učinil, a Nejvyšší správní soud tak jeho rozsudek shledal plně přezkoumatelným.

[23] Dále spatřoval stěžovatel nepřezkoumatelnost rozsudku městského soudu v posouzení okamžiku doručení rozhodnutí o zastavení výplaty invalidního důchodu stěžovateli. Tato argumentace však ve skutečnosti věcně rozporuje vlastní posouzení věci a s přezkoumatelností rozsudku nijak nesouvisí.

[24] Z věcného hlediska se Nejvyšší správní soud zabýval primárně právě otázkou včasnosti námitek stěžovatele proti rozhodnutí o zastavení výplaty invalidního důchodu. Stěžovateli je třeba přisvědčit v tom, že správní spis skutečně neobsahuje doručenkou tohoto rozhodnutí. Jak však správně podotkl městský soud, doručenka (či jiný listinný doklad) je primárním dokladem o doručení písemnosti, nejedná se však o jediný způsob, jak doručení prokázat. V této souvislosti je třeba zmínit princip materiálního doručení, skrze který na doručení rozhodnutí stěžovateli nahlížel městský soud. Nedodržení formálních pravidel týkajících se doručování nemůže být na závadu, jestliže účelu těchto pravidel bylo přesto dosaženo, tj. příjemci bylo fakticky doručeno.

[25] Nejvyšší správní soud v návaznosti na to připomíná rozsudek svého rozšířeného senátu ze dne 17. 2. 2009, č. j. 2 As 25/2007-118, č. 1838/2009 Sb. NSS (bod [45]) citovaný již městským soudem, podle něhož je potřeba „*postavit najisto, že opomenutý účastník seznal s dostatečnou jistotou a včas obsah vydaného rozhodnutí, především tedy, kdy a kým bylo vydáno, jak jej lze identifikovat, jakým způsobem a v jakém rozsahu mu takové rozhodnutí zasahuje do práv, a měl tedy účinnou možnost se proti němu účinně bránit opravnými prostředky. Obvykle tu půjde o případy, kdy se opomenutý účastník s obsahem rozhodnutí seznámil prostřednictvím jiné osoby, nebo se s ním seznámil jinak, a to prokazatelně a v rozsahu potřebném pro účelnou obranu proti němu (nahlížením do spisu v jiné procesní roli atp.)*“. Přestože se tento rozsudek týká opomenutého účastníka, jeho závěry spočívající v identifikaci okamžiku doručení jako okamžiku, kdy se stěžovatel s obsahem rozhodnutí prokazatelně seznámil, jsou přenositelné i na nyní posuzovanou věc.

[26] Jak městský soud správně uvedl, v podáních ze dne 5. 8. 2021 stěžovatel připustil, že pátral v archivu žalované, přičemž zjistil, že rozhodnutí o zastavení výplaty invalidního důchodu nebylo vydáno. Jakkoliv s tímto závěrem Nejvyšší správní soud nesouhlasí (k tomu viz dále), znamená to však, že měl stěžovatel přístup do správního spisu, který obsahuje koncept tohoto rozhodnutí. Přestože není zcela zřejmé, kdy k nahlédnutí do spisu došlo, musel s jeho obsahem být stěžovatel seznámen nejpozději ke dni odeslání těchto podání

pokračování

(rovněž dne 5. 8. 2021), čemuž z povahy věci muselo pátrání v archivu předcházet. Nejpozději tento den lze proto označit za okamžik materiálního doručení stěžovateli. Uvedený koncept rozhodnutí o zastavení výplaty důchodu obsahuje údaje o tom, kdy a kým bylo rozhodnutí vydáno, komu bylo adresováno i jakým způsobem zasáhlo do práv stěžovatele, tedy kritéria shrnutá shora citovaným rozsudkem rozšířeného senátu NSS nutná k tomu, aby se stěžovatel proti takovému rozhodnutí mohl účinně bránit. Současně koncept obsahuje i poučení o možnosti uplatnit opravný prostředek ve lhůtě do 30 dnů. I pokud by se stěžovatel s obsahem rozhodnutí seznámil až dne 5. 8. 2021, byly by jeho námitky ze dne 29. 11. 2021 podány po uplynutí uvedené lhůty.

[27] Žalovaná proto postupovala správně, když námitky stěžovatele pro opožděnost podle § 92 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, zamítla, což též správně potvrdil i městský soud.

[28] Nejvyšší správní soud zároveň považuje za krajně nepravděpodobné, že by stěžovatel s rozhodnutím (respektive jeho právními účinky) nebyl seznámen již mnohem dříve, jelikož mu jeho invalidní důchod přestal být vyplácen. Jinak si totiž nelze vysvětlit, že po dobu cca 32 let nepodnikl žádné kroky, kterými by se pokoušel domoci nápravy (z jeho pohledu) protiprávního stavu. Výše invalidního důchodu, který před jeho odnětím stěžovatel pobíral, činila 1 186 Kč, což se blíží částce 1 500 Kč, kterou měla, dle protokolu o jednání posudkové komise sociálního zabezpečení ze dne 8. 12. 1986, činit průměrná hrubá měsíční mzda stěžovatele před přiznáním invalidního důchodu. Nejvyšší správní soud souhlasí s městským soudem, že je prakticky nemnožné, že by stěžovatel nezaregistroval, že mu není vyplácena sociální dávka (invalidní důchod) ve výši blízká se jeho předchozí měsíční mzdě. Stěžovatelovu pasivitu lze jen těžko interpretovat jinak, než že byl srozuměn s tím, že mu invalidní důchod přestal být vyplácen. Stejně tak se NSS jeví, že byl stěžovatel seznámen i s tím, z jakého důvodu se tak stalo, jelikož se proti zastavení výplaty invalidního důchodu až do roku 2021 nijak nevymezoval. I pokud by se stěžovatel obával perzekuce ze strany komunistického režimu (jak v kasační stížnosti naznačil), nutno poznamenat, že k zastavení výplaty invalidního důchodu došlo v polovině roku 1989 a do pádu tohoto režimu zbývalo necelého půl roku. Stěžovatel tak měl po zavedení demokratického zřízení dlouhou dobu k tomu, aby se domohl nápravy. Až do období, kdy začal řešit otázky spojené se starobním důchodem, tak však neučinil, přičemž mimo zmíněné obavy z perzekuce neuvedl nic, co by mu v tom bránilo.

[29] V této souvislosti je třeba v obecné rovině odkázat na účel invalidního důchodu jako takového. Tím je kompenzace ztráty příjmu, ke které došlo v důsledku dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, kvůli kterému není pojištěnec (stěžovatel) schopen vykonávat soustavnou výdělečnou činnost. Jeho účelem naopak není navyšování výměry starobního důchodu, resp. potřebné doby pojištění potřebné pro vznik nároku. Pokud stěžovatel sám uvedl, že se od změny režimu v roce 1989 o sebe dokázal „postarat sám, za cenu vysoké časové náročnosti (svého) podnikání“, fakticky tím připouští, že ke ztrátě schopnosti pracovat nedošlo. Evidentně byl srozuměn s tím, že invalidní není, a tudíž mu nepřísluší pobírání dávky invalidního důchodu. Za této situace tak nelze než uzavřít, že stěžovatel po dobu více než 30 let pokojně akceptoval, že mu invalidní důchod nebyl vyplácen, přičemž se proti tomu nijak neohrazoval. Pokud NSS dovodil, že námitky stěžovatele byly opožděné v případě nejzazšího okamžiku materiálního doručení rozhodnutí dne 5. 8. 2021, tím spíše byly opožděné za situace, kdy stěžovatel důsledky

rozhodnutí fakticky akceptoval dávno před tímto datem, jakkoliv není znám konkrétní okamžik, kdy se stěžovatel s obsahem tohoto rozhodnutí seznámil.

5. Závěr a náklady řízení

[30] Na základě uvedeného Nejvyšší správní soud uzavírá, že neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[31] O náhradě nákladů řízení rozhodl zdejší soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšné žalované žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, proto jí náhradu nákladů řízení Nejvyšší správní soud nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 23. června 2026

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu